

Hälsingespelmän och Delsboudom på fest i Sörmland

Minnesrik och glansfull midsommarfärd.

Med besök hos prins Wilhelm och greven på Rockelstad m.m.

(Västra Hälsinglands Tidning 19/7 1938)

Södermanlands spelmansförbund hade i midsommarhelgen anordnat spelmansstämma i Malmköping. Som hedersgäster voro ett antal Norrlands- och hälsingespelmän inbjudna. Att för övrigt medverka var Anna-Greta från Delsbo med Delsboudom även inbjuden samt undertecknad som representant för Delsbo hembygdsförening. Inalles ett 20-tal Delsboudomar, alla i sin vackra sockendräkt och ett 10-tal hälsingespelmän, även nästan alla i sockendräkt, jämte några till.

Denna hundramilafärd är för oss deltagare så rik på upplevelser och så minnesvärd att man inte kan låta den bortfalla i glömska.

Starten skedde dagen före midsommarafon. Alla voro glada och hurtiga och resan gick under glada skämt och vilda handviftningar till alla vägfärande.

Vi rullade in i Malmköping

kl. 10 på kvällen efter 12 timmars åkning och möttes av den Sörmlandska gästfriheten på ett alldeles utomordentligt sätt. Makarna Palmkvist hade upplåtit sitt hem åt oss att spisa där – inemot ett fyrtiotal matfriska hälsingar, sannerligen en stor uppoffring. Till nattkvarter fingo vi taga i besittning de av Södermanlands regemente övergivna kasernerna. Regementet är nämligen sedan 1921 förlagt till Strängnäs.

Vi voro nu således på Malma hed, en tvåhundraårig gammal exercisplats. På 1700-talet fanns dåvarande generalen G.A. Siegroth att platsen lämpade sig till exercisplats, han blev Malmköpings egentlige skapare och hans monument står nu på Malma hed.

Platsen för köpingen har dock mycket gammal bebyggelse, och enligt de senaste gjorde fornfynden av dr Ivar Schnäll, kan boplatser bevisats ha funnits minst 5,000 år tillbaka. Köpingen ligger på en ofantligt stor grusås, vilken på sidan om köpingen är

genomskuren av en ny landsväg, som torde vara Sörmlands största skärning. Före år 1000 gick enda landsvägen mellan Nyköping och Eskilstuna över Malmköping.

Köpingen har omkring 1100 inv., mycket god ekonomi och dess styresmän kan låta inbyggarna undkoma med en skatt av 4 kr. En vacker siffra i våra dagar, när det finns kommuner med tio gånger så hög skatt. Köpingen ligger också i Sörmlands rikaste åkerbruksbygd.

Malma hed är nu en mycket anlitad lägerplats för gymnaster och idrottare, och bland annat bruka årligen en 800 skolbarn ha ferieläger där.

Sörmland är för övrigt fullt av slott och herresäten. Det största, Eriksbergs slott, Sörmlands största jordagods om 15,000 har med ett värde av minst 5 milj. kr. äges av den Bondeska släkten, och var en gång Pintorpafruns residens.

Hälsingepolskorna brusa och dansen går.

Och nu äro vi framme på midsommarafon. På Malma hed är den ståtliga midsommarstången rest. Sörmlands spelmän spela upp.

Sörmlands spelmansförbunds ordförande Ivar Hultström stiger fram och välkomnar alla, oss hälsingar särskilt. Hans jovialiska hälsningstal får oss att känna hur mycket välkomna vi äro och nu går ringdansen kring den lövade stången. Glädjen är stor, både gammal och ung har hjärtans roligt.

Efteråt kommer uppspelning till gammal dans i lägerhyddan där minst ett tiotal fioler äro i elden. Historier på Hälsingemål berättas av Anna-Greta. Sedan kommer allas vår vilde hälsinge – John Bergsman, berättar även han och anför hälsingespelmännen, och nu brusar hälsingepolskorna i en virvlande rytm som får de goda sörmlänningarna att undra om de fått

dit ryssar, zigenare eller någon annan nation av spelmansvildar, och i detta tecken slutar den första dagen av vår s.k. sörmländska Eriks-gata.

Spelmanstävling med professor Sven Kjellström m.fl. som prisdomare.

På midsommardagen kl. 1 spelade Sörmlandsspelmännen upp till tävling på Idrottsplatsen, och som prisdomare fungerade, professor Sven Kjellström med flera andra sakkunniga.

Som förste spelman kom 87-åringen Blomkvist från Frustuna och spelade igenom ett par låtar, en bra prestation med tanke på hans höga ålder. Sedan blev det yngre undan för undan till lilla Marianne Andersson, Flen, 11 år.

Den Sörmländska allmogemusiken är ej så häftig och yrande som Hälsinglands utan mera sirlig och stillsam.

Prins Wilhelm och landshövding Hammarskjöld på Delsbobröllop.

I hälsingelägret var det några timmars oro, ty nu skulle Delsbobröllopet uppföras, men brudparet hade kommit bort. Men de kommo åter och på eftermiddagen vandrade ett brudfölje med spelmän och hembygdsfanan från Delsbo genom köpingen över Malma hed och ned emot lägerhyddan. Mycket folk kantade vägen, och under tonerna av Delsbo brudmarsch tågade vi in i hyddan.

På de främsta bänkarna märktes bland andra prins Wilhelm med uppvaktning, samt Sörmlands landshövding Bo Hammarskjöld. De åsågo med intresse både bröllopsmiddagen och när kronan dansades av bruden. Det hela blev mycket uppskattat av publiken, som till trängsel fyllde lokalen.

Välkomna till Stenhammar!

Vår outtröttlige värd, järnhandlare Kindstedt, hade ordnat med ett besök på prins Wilhelms Stenhammar och innan prinsen gick, sade han till honom: "Välkommen då i morgon med hälsingarna!"

På annandag midsommar tågade vi upp med fanan i spetsen samt tio spelmän och hela brudföljet. Prins Wilhelm kom emot oss i

BRUDPAR FRÅN HÄLSINGLAND

parken och sedan, uppe på slottsgården välkomnade han oss i hjärtliga ordalag, tog alla i hand och var vad vi brukar säga så väldigt gemen av sig. Vi bjödos på kaffe och läskedrycker. Under tiden gick prinsen omkring och förhörde sig om olika saker. Sedan visades vi omkring i slottsparken, och efter ännu en stund var det dags att draga vidare. Det vore mycket att skriva om detta besök, men tyvärr utrymmet medger det väl inte.

Vi foro nu till Flodafors, där en uppvisning gavs, och sedan bjöds vi på förfriskningar av Spelmansförbundets ordförande, hr Hultström och hans fru. Vägen hem gick förbi Floda kyrka som delvis är byggd på 1200-talet och sedan tillbyggd två gånger. Kyrkan torde väl vara en av våra största landskyrkor med en tornspira på 60 meter.

Greve von Rosen på Rockelstad hemsökes.

Tredjedagen var det ordnat för ett besök hos greve Erik von Rosen på Rockelstad. Detta besök torde kanske vara det som gav oss alla deltagare det starkaste intrycket på hela resan. Vi togs emot på trappan av greveparet och en av döttrarna samt visades först omkring i parken, där slottets vårdträd, en jättestor ask,

vederbörligen beundrades. På en annan plats stod ett 200-årigt päronträd. Slottet ligger vid sjön Båven, en märklig sjö med 360 öar, och där sällsynta fåglar som gladan och fiskgjusen häcka.

Vi blevo nu inbjudna i slottet, där det serverades förfriskningar. Greve von Rosen höll sedan ett minst sagt oerhört intressant föredrag om sina samlingar från sina forskningsfärder i olika världsdelar. Om ej utrymmet vore framme och spökade skulle det bli en lång exposé över allt vad vi fingo se. När greven slutade sitt föredrag tog han till lutan o. sjöng en spansk serenad samt vidare en lappvisa och två Bellmanssånger. Våra handflator blevo röda och varma efter detta uppträdande.

Sedan dansades kronan av bruden, hälsingespelmännen spelade, och greveparet såg intresserat på. Det var ett minnesvärt besök o. efter ett extra ärevarv runt gårdsplanen voro vi åter på hemväg.

Sist dansades kronan av bruden på Skansen.

Ett par uppträdanden till voro utstakade, ett i Hälleforsnäs och ett i Eriksberg. De blevo även mycket uppskattade och efter avtackande med vänliga ord och hurrarop drogo vi vår färd emot Stockholm, och på Skansen dansades kronan av bruden för sista gången på denna färd.

Nu äro alla deltagare hemma i sin dagliga gärning igen, rika på minnen och frågan är väl om de någonsin mer kan få delta i en så omfattande och händelserik färd. Alla voro glada och tacksamma att ha fått delta.

Nils Härdelin